

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

18 MEI 1998

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 249 van het
Wetboek van registratie-, hypotheek-
en griffierechten**

AANVULLEND VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN EN DE BEGROTING (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER HUNFRED SCHOETERS

(1) Samenstelling van de commissie
Voorzitter : de heer Didden (M.)

A. — Vaste leden		B. — Plaatsvervangers	
C.V.P.	HH. Didden, Leterme, Pieters, Mevr. Van Haesendonck.	C.V.P.	H. Ansoms, Mevr. D'Hondt, HH. Eyskens, Van Erps, Vanpoucke.
P.S.	HH. Demotte, Dufour, Moriau.	P.S.	HH. Canon, Delizée, Henry, Meureau.
V.L.D.	HH. Daems, De Grauwe, Desimpel.	V.L.D.	HH. Huts, Lano, Van Aperen, van den Abeelen.
S.P.	HH. Schoeters, Suykens.	S.P.	Mevr. Croes-Lieten, HH. Schellens, Van Gheluwe.
P.R.L.-	Mevr. Cornet,	P.R.L.-	HH. de Donnée,
F.D.F.	H. Reynders.	F.D.F.	Maingain, Michel.
P.S.C.	H. Arens.	P.S.C.	Mevr. Cahay-André, H. Fournaux.
VI.	H. Huysentruyt.	VI.	Mevr. Colen,
Blok		Blok	H. Van den Eynde.
Agalev/H. Tavernier.		Agalev/ HH.	Detienne, Viseur.
Ecolo		Ecolo	

C. — Niet-stemgerechtigd lid

V.U. H. Olaerts.

Zie:

683 - 95 / 96 :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Cuyt.
- N° 2 : Amendement.
- N° 3 : Verslag.
- N° 4 : Tekst aangenomen door de commissie.
- N° 5 : Amendement.

Zie ook :

- N° 7 : Tekst aangenomen door de commissie.

(*) Vierde zitting van de 49de zittingsperiode

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

18 MAI 1998

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 249 du Code des
droits d'enregistrements,
d'hypothèque et de greffe**

RAPPORT COMPLEMENTAIRE

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES ET DU BUDGET (1)

PAR
M. HUNFRED SCHOETERS

(1) Composition de la commission
Président : M. Didden (M.).

A. — Titulaires		B. — Suppléants	
C.V.P.	MM Didden, Leterme, Pieters, Mme Van Haesendonck.	C.V.P.	M. Ansoms, Mme D'Hondt, MM. Eyskens, Van Erps, Vanpoucke.
P.S.	MM. Demotte, Dufour, Moriau.	P.S.	MM. Canon, Delizée, Henry, Meureau.
V.L.D.	MM. Daems, De Grauwe, Desimpel.	V.L.D.	MM. Huts, Lano, Van Aperen, van den Abeelen.
S.P.	MM. Schoeters, Suykens.	S.P.	Mme Croes-Lieten, MM. Schellens, Van Gheluwe.
P.R.L.-	Mme Cornet,	P.R.L.-	MM. de Donnée,
F.D.F.	M. Reynders.	F.D.F.	Maingain, Michel.
P.S.C.	M. Arens.	P.S.C.	Mme Cahay-André, M. Fournaux.
VI.	M. Huysentruyt.	VI.	Mme Colen,
Blok		Blok	M. Van den Eynde.
Agalev/M. Tavernier.		Agalev/MM.	Detienne, Viseur.
Ecolo		Ecolo	

C. — Membre sans voix délibérative

V.U. M. Olaerts.

Voir:

- 683 - 95 / 96 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Cuyt.
- N° 2 : Amendement.
- N° 3 : Rapport.
- N° 4 : Texte adopté par la commission.
- N° 5 : Amendement.

Voir aussi :

- N° 7 : Texte adopté par la commission.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

DAMES EN HEREN,

De Kamer heeft op 23 april 1998 beslist het onderhavige wetsvoorstel terug te zenden naar uw commissie.

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel opnieuw besproken tijdens haar vergaderingen van 12 en 13 mei 1998.

I. UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen blijkt dat de wetgever bewust een hoog registratierecht (20.000 frank) heeft vastgesteld teneinde een te groot aantal verzoeken om verandering van de voornaam te voorkomen. In 1997, werden 429 verzoeken tot voornaamswijziging ingediend.

In de bijzondere gevallen die beperkend zijn opgesomd in de wet is het echter nuttig gebleken te voorzien in de mogelijkheid de rechten te verlagen tot 2000 frank.

De keuze van de voornamen houdt meestal verband met een modeverschijnsel (het uitkomen van een boek, het overlijden van een beroemde persoon enz.). Een voornaam kan na enkele jaren uit de mode zijn, als hij niet meer beantwoordt aan het gebruik op dat ogenblik.

De formulering van amendement nr. 1 van de heer Cuyt («niet meer stroken met de evolutie van het gebruik») blijkt veel te ruim te zijn en moeilijk objectief te bepalen. Ze kan ertoe bijdragen dat verzoeken worden ingediend die zijn ingegeven door het verlangen een voornaam te hebben die in is. De mogelijkheid om een vermindering van de registratierechten toe te kennen, moet echter worden beperkt tot de gevallen waarin de voornamen dermate ouderwets zijn dat ze als belachelijk worden aangevoeld.

Daarom stelt de regering voor gebruik te maken van een preciezere formulering en dient ze daartoe amendement nr. 2 (Stuk nr. 683/5) in, dat ertoe strekt artikel 2 van het wetsvoorstel te vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 2.- Artikel 249, § 1, tweede lid, van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten, vervangen door de wet van 15 mei 1987, wordt vervangen door de volgende bepaling :

«De minister van Justitie kan dat recht vermindere tot 2000 frank indien de voornamen waarvan de wijziging wordt gevraagd :

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 23 avril 1998, la Chambre a décidé de renvoyer la présente proposition de loi à votre commission.

Votre commission a réexaminé cette proposition au cours de ses réunions des 12 et 13 mai 1998.

I. EXPOSE DU MINISTRE DE LA JUSTICE

Il résulte des travaux préparatoires de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms que le législateur a délibérément fixé un droit d'enregistrement élevé (20.000 francs) dans le but de décourager les demandes de changement de prénom trop fréquentes. En 1997, 429 demandes de changement de prénom ont été introduites.

Dans les cas particuliers limitativement énumérés par la loi, il a toutefois paru opportun de prévoir une possibilité de réduction des droits à 2.000 francs.

Le choix des prénoms est le plus souvent lié à un phénomène de mode (parution d'un ouvrage, décès d'une personne célèbre, etc.). Un prénom peut se démoder après quelques années s'il ne correspond plus à l'usage du moment.

La formulation utilisée par l'amendement n°1 de M. Cuyt («ne s'accordent plus avec l'évolution de l'usage») paraît beaucoup trop large et difficile à définir de manière objective. Elle est de nature à favoriser les demandes motivées par le seul souci de porter un prénom en vogue. Or, la possibilité d'accorder une réduction des droits d'enregistrement doit être limitée aux cas où les prénoms portés sont à ce point désuets qu'ils sont ressentis comme ridicules.

C'est pourquoi le gouvernement propose d'utiliser une formulation plus précise et dépose un amendement (n°2 - doc. n°683/5) en ce sens, qui tend à remplacer l'article 2 de la proposition de loi par le texte suivant:

«Art. 2. — L'article 249, § 1er, alinéa 2, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, remplacé par la loi du 15 mai 1987, est remplacé par la disposition suivante :

«Le ministre de la Justice peut réduire ce droit à 2.000 francs si les prénoms dont la modification est demandée :

1° op zichzelf of samengenomen met de naam belachelijk of hatelijk zijn, of dit zijn omdat ze manifest ouderwets zijn;

2° vreemdklinkend zijn, of;

3° tot verwarring aanleiding kunnen geven.»

Deze formulering, die volkomen in overeenstemming is met de geest van het wetsvoorstel van de heer Cuyt, heeft tot gevolg dat de vermindering van de registratierechten niet zal kunnen worden toegekend als de voornamen waarvan de verandering wordt gevraagd nog verspreid zijn onder de bevolking of nog worden gegeven, hoewel ze niet meer overeenstemmen met het gangbare gebruik.

Om elke discriminatie te voorkomen, wordt bovendien voorgesteld de tweede voorwaarde die wordt voorgesteld in amendement nr. 1 van de heer Cuyt weg te laten omdat een verouderde voornaam niet noodzakelijk een moderne vorm of een verkleinvorm heeft. Heel wat personen vragen trouwens dat hun voornaam wordt veranderd omdat het een verklein-naam is.

De vermindering van de registratierechten moet immers ook kunnen worden toegekend wanneer de betrokkene een van zijn andere voornamen of een nieuwe voornaam wenst te gebruiken.

II. BESPREKING

De heer Cuyt bevestigt dat amendement nr. 2 van de regering volledig beantwoordt aan de doelstelling van zijn wetsvoorstel. Voorts verheugt het hem dat de vermindering van de registratierechten ook zal kunnen worden toegekend wanneer de betrokkene zijn kennelijk ouderwetse voornaam wenst te vervangen door een van zijn andere voornamen.

Op de vraag of het verminderd tarief van 2000 frank ook kan worden toegekend in geval van vervanging van een verklein-naam door een andere voornaam antwoordt *de minister* bevestigend, op voorwaarde dat die verklein-naam als belachelijk kan worden beschouwd.

De heer Tavernier vraagt welk bedrag (20.000 of 2000 frank) zal worden gevraagd wanneer een persoon zijn voornaam wenst te vervangen door een van zijn andere voornamen.

De minister antwoordt dat elke voornaamsverandering wordt voorafgegaan door een grondig onderzoek.

In principe wordt elke persoon die meer dan een voornaam heeft geacht zich bij zijn eerste voornaam te doen noemen. Indien die voornaam beantwoordt aan een van de criteria van artikel 249, § 1, tweede

1° sont ridicules ou odieux par eux-mêmes, par leur association avec le nom ou en raison de leur caractère manifestement désuet,

2° sont de consonance étrangère, ou

3° sont de nature à prêter à confusion.»

Le libellé proposé ci-dessus, qui est parfaitement conforme à l'esprit de la proposition de loi initiale déposée par M. Cuyt, a pour conséquence que la réduction des droits d'enregistrement ne pourra être accordée lorsque les prénoms dont la modification est demandée sont encore répandus dans la population ou sont encore attribués, alors même qu'ils ne correspondent plus à l'usage du moment.

Par ailleurs, afin d'éviter toute discrimination, il est proposé de supprimer la seconde condition proposée dans l'amendement n°1 de M. Cuyt car un prénom désuet n'a pas nécessairement une forme moderne ou un diminutif. En outre, beaucoup de personnes demandent à pouvoir changer de prénom précisément parce qu'il s'agit d'un diminutif.

La réduction des droits d'enregistrement doit en effet également pouvoir être accordée si la personne concernée souhaite utiliser un de ses autres prénoms ou un nouveau prénom.

II. DISCUSSION

M. Cuyt confirme que l'amendement n°2 du gouvernement correspond parfaitement à l'objectif de sa proposition de loi. Il se réjouit en outre que la réduction des droits d'enregistrement pourra également être accordée lorsque la personne concernée souhaite remplacer son prénom, devenu manifestement désuet, par un de ses autres prénoms.

A sa question de savoir si le remplacement d'un diminutif par un autre prénom pourra également bénéficier du tarif réduit de 2.000 francs, *le ministre* répond par l'affirmative dans la mesure où ce diminutif peut être considéré comme présentant un caractère ridicule.

M. Tavernier demande quel sera le montant réclamé (20.000 ou 2.000 francs) lorsqu'une personne souhaite remplacer son prénom par un de ses autres prénoms.

Le ministre indique que toute modification de prénom est précédée d'une enquête approfondie.

En principe, toute personne qui porte plusieurs prénoms est censée se faire appeler par son premier prénom. Si ce prénom répond à un des critères retenus par l'article 249, §1er, alinéa 2, du Code, tel que

lid, van het Wetboek van registratie-, hypotheek en griffierechten, zoals gewijzigd bij amendement nr. 2, kan die persoon hem tegen betaling van het verminderd recht vervangen door een van zijn andere voornamen of door een nieuwe voornaam.

Indien die persoon sinds jaren om louter esthetische redenen de voorkeur geeft aan zijn tweede voornaam zal hij daarentegen een registratierecht van 20.000 frank moeten betalen indien hij de administratie verzoekt die verandering officieel te bekrachtigen.

De wetgever heeft bewust een hoog registratierecht vastgesteld teneinde een te groot aantal verzoeken om verandering van de voornaam te voorkomen, welke onder meer zijn ingegeven door het gangbare gebruik, en om de ouders ertoe aan te zetten zich te bezinnen alvorens een voornaam te kiezen voor hun kind.

Als antwoord op de vraag van *de heer Tavernier* preciseert *de minister* dat voor het merendeel van de 429 dossiers die in 1997 zijn ingediend het verlaagd tarief kon worden toegekend. Hij voegt eraan toe dat het personeel dat op dit ogenblik met de behandeling van dat soort van dossiers belast is, zou moeten volstaan indien de door amendement nr. 2 voorgestelde wijziging wordt goedgekeurd.

De heer Olaerts geeft het voorbeeld van een familie waar het gebruikelijk is de vrouwelijke kinderen «Imelda» te noemen. Als gevolg van een vergissing bij de aangifte van de geboorte heeft een van de kinderen de eveneens bestaande naam «Imilda» gekregen. Wat zal het bedrag van de registratierechten zijn indien die persoon wenst dat haar voornaam beantwoordt aan het familiegebruik ?

De heer Schoeters haalt een ander voorbeeld aan : het gemeentebestuur heeft de voornaam «Gaia» geweigerd en vervangen door «Gaea». Hoeveel registratierechten zal de betrokkene moeten betalen indien ze de aanvankelijk voorgestelde voornaam wenst te hebben ?

De minister legt uit dat de administratie voor elk verzoek nagaat of de voorgestelde voornaam bestaat. Daartoe worden eerst de referentiewerken terzake en vervolgens het rijksregister geraadpleegd. Indien de voornaam daar niet in voorkomt, wordt de verandering geweigerd.

Wat het voorbeeld van de heer Olaerts betreft, zal in principe een registratierecht van 20.000 frank worden gevraagd, zo betrokkene de voornaam Imelda wenst.

modifié par l'amendement n°2, cette personne pourra toutefois le remplacer par un de ses autres prénoms ou par un nouveau prénom en bénéficiant du droit réduit.

Par contre, si cette personne préfère depuis des années se faire appeler par son deuxième prénom pour des raisons purement esthétiques, elle devra acquitter le droit d'enregistrement de 20.000 francs si elle demande à l'administration d'opérer officiellement le changement.

Le législateur a fixé délibérément un droit d'enregistrement élevé dans le but de décourager les demandes trop fréquentes, notamment en fonction de l'usage du moment, ainsi que pour inciter les futurs parents à la réflexion avant de choisir le prénom de leur enfant.

En réponse à une question de *M. Tavernier*, le ministre précise que la plupart des 429 dossiers introduits en 1997 ont pu bénéficier du tarif réduit. Il ajoute que le personnel actuellement chargé du traitement de ce type de dossiers devrait suffire si la modification telle que proposée par l'amendement n°2 est adoptée.

M. Olaerts cite l'exemple d'une famille où il est de tradition, pour les enfants de sexe féminin, de s'appeler «Imelda». Toutefois, suite à une erreur lors de la déclaration de naissance, un enfant fut appelé «Imilda», prénom qui existe d'ailleurs également. Quel sera le droit d'enregistrement appliqué si cette personne souhaite modifier son prénom afin de se conformer à la tradition familiale?

M. Schoeters cite un autre exemple: le prénom «Gaia» a été refusé par l'administration communale et remplacé par «Gaea». Quel sera le droit d'enregistrement appliqué si la personne concernée souhaite opter pour le prénom initialement proposé?

Le ministre indique que pour chaque demande, l'administration vérifie si le prénom proposé existe. A cet effet, elle consulte d'abord les ouvrages de référence en la matière, et ensuite, le Régistre national. Si le prénom ne figure dans aucun des documents consultés, la modification est refusée.

Quant à l'exemple cité par *M. Olaerts*, il sera en principe réclamé un droit d'enregistrement de 20.000 francs si la personne concernée émet le souhait de porter le prénom «Imelda».

III. STEMMINGEN

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 2 van de regering wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Het aldus gewijzigde artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Het gehele wetsvoorstel, zoals het werd gewijzigd, wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

De rapporteur,

De voorzitter,

H. SCHOETERS

M. DIDDEN

III. VOTES

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

L'amendement n°2 du gouvernement est adopté par le même vote.

L'article 2, tel que modifié, est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi, ainsi modifiée, est adoptée par un vote identique.

Le rapporteur,

Le président,

H. SCHOETERS

M. DIDDEN